
**Meddelande från Luftfartsavdelningen 601 73 Norrköping
Telefon 0771-503 503**

Meddelande från Transportstyrelsens luftfartsavdelning (MFL) utkommer när det finns ett behov av att lämna information till flera verksamhetsutövare eller grupper av verksamhetsutövare på luftfartsområdet. MFL innehåller endast information och utgör inte beslut med bindande verkan. När det gäller regler hänvisas till Transportstyrelsens författningssamling (TSFS) som finns på <http://www.transportstyrelsen.se/sv/Regler/>.

Utövande av flygkontrolltjänst (ATC) i flygplatsens närhet

Bakgrund

Transportstyrelsen har noterat ett ökat antal händelserapporter under den senare tiden gällande trafikavveckling av VFR-flygningar i kontrollerade flygplatsers närhet. Ett luftfartyg anses vara i flygplatsens närhet då det flyger i, inträder i eller lämnar flygplatsens trafikvarv (ref. 1 kap. 2 § Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (TSFS 2012:6) om flygtrafikledningstjänst (ATS)).

De scenarion som beskrivs är t.ex. när VFR-flygningar fått trafikinformation (avseende turordning) men sedan inte fått visuell kontakt med framförvarande luftfartyg, eller fått kontakt med och börjat följa ett annat luftfartyg än det som ATC avsåg. I vissa fall har den inledande trafikinformationen heller inte följts upp. För att undvika allvarliga tillbud och potentiellt farliga och ur ett ATC-perspektiv okontrollerade situationer, samt för att tydliggöra hur regelverket ska tillämpas, ges detta meddelande ut.

Analys

Enligt gällande regelverk ska ATC tillhandahållas för all flygtrafik vid kontrollerade flygplatser (ref. punkt 4 i bilaga II till kommissionens genomförandeförordning (EU) nr 1035/2011 av den 17 oktober 2011 om gemensamma krav för tillhandahållande av flygtrafiktjänster och om ändring av förordningarna (EG) nr 482/2008 och (EU) nr 691/2010¹). Syftet med ATC är att genom klareringar förhindra kollisioner mellan luftfartyg inbördes samt att främja och bibehålla ett välordnat trafikflöde (ref. 1 kap. 2 § TSFS 2012:6).

Vad det gäller utövande av ATC i flygplatsens närhet anger regelverket att en tornflygledare ska lämna information och utfärda klareringar till luftfartyg för att uppnå ett säkert och välordnat trafikflöde i flygplatsens närhet i syfte att förhindra kollisioner mellan luftfartyg i trafikvarvet (ref. 1 kap. 4 § TSFS 2012:6²). Vidare anges att en tornflygledare ska upprätthålla en kontinuerlig övervakning av all flygtrafik i flygplatsens närhet. Övervakningen ska upprätthållas genom visuella observationer. De visuella observationerna får vid dålig sikt kompletteras med eventuell övervakningsutrustning (ref. 1 kap. 4 § TSFS 2012:6³).

¹ ICAO Annex 11 mom. 3.1 (EUT L 271, 18.10.2011, s. 23 (Celex 32011R1035)).

² ICAO Doc 4444 mom. 7.1.1.1.

³ ICAO Doc 4444 mom. 7.1.1.2.

Innebörden av regelverket ovan är att all flygtrafik i flygplatsens närhet ska ges klareringar och information så att kollisioner förhindras.

Transportstyrelsen har även i sin analys sett tecken på att flygledare anser att VFR-flygningar inte behöver hållas isär inbördes i flygplatsens närhet, utan att trafikinformation är tillräckligt. En tänkbar orsak till detta kan vara tabellen ”minimiseparation i höjddled som ska tillämpas i kontrollzon” (ref. 5 kap 17 § TSFS 2012:6) där det framgår att det inte krävs någon minimiseparation i höjddled för VFR-flygningar inbördes inom kontrollzonen. Detta innebär dock inte att en flygledare kan bortse från det grundläggande kravet på att klareringar och information ska ges så att ett säkert och välordnat trafikflöde upprätthålls så att kollisioner förhindras.

I ett scenario där en flygledare har ett eller flera luftfartyg i flygplatsens närhet, samtidigt som det ankommer ytterligare luftfartyg är det med andra ord inte tillräckligt att ge de inblandade endast trafikinformation, eftersom ATC också ska utfärda klareringar så att det säkra och välordnade trafikflödet främjas och bibehålls.